

Tematické okruhy k maturitní zkoušce z předmětu DĚJEPIS Školní rok 2024/2025

1. **Úvod do studia dějepisu** (vymezení, předmět a cíle dějepisného studia, typy historických pramenů, historické události a historická fakta, pomocné vědy historické, fáze historikovy práce, periodizace dějinných období)
2. **Středověká společnost** (periodizace středověku; feudální systém; teorie společnosti trojího lidu; zemědělství ve středověku; nemoci a epidemie; papežství a císařství; křížové výpravy)
3. **Počátky české raně středověké státnosti** (Sámova říše, Velká Morava, Bořivoj I., sv. Ludmila, sv. Václav, Boleslav I., Boleslav II., 1. krize české státnosti, Břetislav I.)
4. **Český středověký stát za posledních Přemyslovců a prvních Lucemburků** (vlády Přemysla Otakara I., Václava I., Přemysla Otakara II., Václava II., Václava III., Jana Lucemburského a Karla IV.)
5. **Husitská revoluce a porevoluční dění v českém státě** (osobnost Jana Husa; 1. pražská defenestrace; 4 pražské artikuly, křížové výpravy, spanilé jízdy, Jan Žižka z Trocnova, husitské spolky, bitva u Lipan, Basilejská kompaktáta; vlády Jiřího z Poděbrad, Vladislava a Ludvíka Jagellonských)
6. **Evropská reformace, české stavovské povstání a třicetiletá válka** (příčiny reformace; Martin Luther; srovnání reformačního dění ve Svaté říši římské, Francii, Anglii; 3. pražská defenestrace; Česká konfederace; bitva na Bílé hoře; rekatolizační proces; třicetiletá válka)
7. **Zámořské výpravy** (příčiny zámořských výprav, počátek výprav – portugalské tažení, rozdělení světa mezi Španělsko a Portugalsko, rozdělení světa mezi Španělsko a Portugalsko, vstup dalších států do zámořských výprav, trojúhelníkový obchod, důsledky zámořských výprav)
8. **Vývoj vědy a lidského myšlení v novověku** (humanismus, novověké astronomické poznatky a teorie; osvícenství a osvícenecký absolutismus; reformy Marie Terezie a Josefa II.)

9. **Velká francouzská revoluce a napoleonské války** (příčiny VFR, svolání generálních stavů a pád Bastily, Deklarace práv člověka a občana a francouzská ústava, osud francouzské monarchie, jakobínský teror, Maximilien Robespierre, vzestup Napoleona Bonaparte, bitva u Slavkova, ruské tažení, bitva u Lipska a Waterloo, Vídeňský kongres)
10. **Habsburská monarchie a české země ve 2. polovině 19. století** (revoluční rok 1848, bachovský absolutismus, říjnový diplom a únorová ústava, bitva u Hradce Králové a rakousko-uherské vyrovnání, prosincová ústava; české politické strany a čeští politici, politika pasivní rezistence a drobečková politika; průmysl, kultura a doprava v českých zemích, vývoj volebního práva)
11. **První světová válka a vznik Československa** (atentát na Františka Ferdinanda d'Este, příčiny vypuknutí Velké války, nejvýznamnější válečné fronty, role USA a Ruska ve válce, konec války a její důsledky, Pařížská mírová konference; postavení českých zemí během války, Tomáš Garrigue Masaryk a jeho spolupracovníci, první československý odboj, 28. říjen 1918 – muži 28. října, odbojové delegace v Ženevě, Martinská deklarace)
12. **První a druhá československá republika** (poválečný boj o územní celistvost, politický systém první republiky, národnostní problémy první republiky, Mnichov 1938, druhá republika a konec demokracie)
13. **Vznik a vývoj totalitarismu v Evropě** (fašismus – charakteristika, vznik a vývoj v Itálii a vliv na další země; nacismus – příčiny vzniku nacismu a odlišnosti od fašismu, mnichovský pivní puč, noc dlouhých nožů, norimberské zákony, křišťálová noc; komunismus – únorová revoluce a říjnová revoluce, V. I. Lenin, Lev Trockij a J. V. Stalin; ekonomická transformace v Sovětském svazu; politické čistky ve 30. letech v SSSR)
14. **Druhá světová válka** (příčiny vypuknutí války; boje v Evropě, Asii, Africe; holocaust; závěr války; Protektorát Čechy a Morava, druhý československý odboj)
15. **Třetí republika jako cesta ke komunistické totalitě v Československu** (Košícký vládní program, odsun Němců, retribuční soudnictví, znárodňování hospodářství, únor 1948, osud Jana Masaryka)
16. **Studená válka** (definice pojmu; mocenské bloky a supervelmoci; železná opona; proxy wars – Korea, Vietnam, Afghánistán; berlínské krize; karibská krize; politika détente; jaderné odzbrojení)
17. **Období stalinismu v Československu** (princip jednotné kandidátky; znárodňování průmyslu a kolektivizace zemědělství, hospodářské plánování; mimosoudní politické represe, politické procesy – Milada Horáková, Rudolf Slánský; měnová reforma)

18. **Pražské jaro a období normalizace** (60. léta jako období liberalizace a ekonomických problémů, pražské jaro, srpnová invaze vojsk Varšavské smlouvy, Moskevský protokol, Poučení z krizového vývoje, normalizace, konzumní socialismus, disent)
19. **Zánik bipolárního světa** (krize ve východním bloku, Michail Gorbačov a jeho perestrojka a glasnost', Palachův týden v ČSSR, 17. listopad 1989 a následná sametová revoluce, rozpad SSSR a celého východního bloku)
20. **Závěr 20. století – zlatý věk liberalismu nebo jeho krvavé zakončení?** (konec dějin podle Francise Fukuyamy, ekonomická transformace Československa a jeho rozpad, válka v Perském zálivu, rozpad Jugoslávie, genocida ve Rwandě, 11. září 2001 a následné války, ČR a její vstup do NATO a EU)
21. **Dějiny židovského národa** (židovský stát ve starověku, diaspora, pogromy, postavení židovského obyvatelstva ve středověku a novověku, antisemitismus, holocaust, vznik moderního Izraele a jeho války o zachování nezávislosti, Mnichov 1972)

Zpracováno: 1. 9. 2024

Bc. Denis Kubíček